

A FELSŐBORSODI REF. EGYHÁZMEGYE

1914. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 27. NAPJÁN SAJÓ-
SZENTPÉTEREN TARTOTT ŐSZI KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:
SZUHAY BENEDEK
EGYHÁZM. PAPI FŐJEGYZŐ.

Sajószentpéter,
Nyomatott Sütő István könyvnyomdájában
1914.

Sajószentpéter.

A FELSŐBORSODI REF. EGYHÁZMEGYE

1914. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 27. NAPJÁN SAJÓ-
SZENTPÉTEREN TARTOTT ŐSZI KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:
SZUHAY BENEDEK
EGYHÁZM. PAPI FŐJEGYZŐ.

Sajószentpéter,
Nyomatott Sütő István könyvnyomdájában

1914.

A FELSŐBORSODI REF. EGYHÁZMEGYE 1914. AUG. 27-ÉN
SAJÓSZENTPÉTEREN TARTOTT ŐSZI KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak :

Vadászy Pál esperes

Ragályi Béla egyházmegyei gondnok
elnöklete alatt:

Botos József
Bartha Mihály

Dr. Orbán Barna

Dávid József
Elek József
Barna Gyula
Kazay Géza
papi

világi

tanácsbírák.

Szuhay Benedek papi főjegyző.
Dr. Nagy Barna világi főjegyző.
Szentmártoni Dániel papi aljegyző.
Benőcs Zsigmond világi aljegyző.
Svingor József egyházmegyei dékán.

Bálint János, Balogh István, Bárdos István, Bartha Gyula, Batta József, Csapó János, Csiky József, Dakó Lajos, Demeter Bertalan, Doktor Gyula, Farkas József, Kerekes János, Kovács Béla, Lenkey Gyula, Lőkös Sándor, Molnár József, Nagy Barna, E. Tóth József, Somogyi János, Tussay János, Varga Imre, Vladár József, lelkészek; *Molnár Sámuel* h. lelkész, *Cseh József, Svingor Jenő, ifj. Körössy István* segéd lelkészek.

Gööz Ferencz, Nagy Jenő, tanítótestületi képviselők.

Ezen kívül egyházak küldöttei, tanítók s szép számú érdeklődő közönség.

1. A sajaszentpéteri református templomban tartott alkalmi isteni tisztelet után Sajaszentpéter városházának nagytermében esperesünk

az új korszakot alkotó világháborúra való tekintetből következő szívet lelket megindító és Istenhez emelő, jegyzőkönyvünk lapjain is megörökítendő imádságot mondotta:

Imádság:

Felséges Isten édes jó Atyánk! ki bölcsességed örök törvényei szerint igazgatod úgy egyesek mint az emberiség sorsát — szent tisztelettel borulunk le előtted isteni hatalmad és emberi kicsiségünk érzetében, hogy *mint ref. egyházunk* ezidőszerű órállóit ismét összehoztál egyházi és iskolai ügyeink oltára mellé tanácskozni. *Légy velünk* óh atyánk! szent lelked kegyelmével, hogy minden tetteinkben lakozzék és látszassék meg a Te dicsőséged, de látszassék meg a szeretet melege is, mely hasza által családi, társadalmi, egyházi és nemzeti életünk minden viszonyait, hogy az alsó rend a felsőt hallgassa s az erős az erőtlent támogassa s *ez által munkánk* mindnyájunkra áldásos és boldogító legyen.

Legyen boldogító a mi édes testvérünkre, szeretett hazánkra is, mely most egy — könnyekkel öntözött siralomházzá változott, melynek levegőjét oly sok szüle, özvegy és árva kesergő jajszava reszketteti meg. *Üresek lettek* mezőink, hegyeink, gyáraink, műhelyeink iskoláink, csak a szívünk lett tele fájdalommal. *Szánj meg minket irgalmas Atyánk!* és vidd győzelemre sokfelé harcoló fegyvereinket. Mi az igazságért harcolunk, Te pedig az igazság Istene is vagy, ne hagyd el tehát a Te nevedben küzdő seregünket, sőt könyörülj rajtunk, szabadíts meg, légy kegyelmes Atyánk és tarts meg, hogy a siralom bus éneke változzék át az öröm és hála énekévé a nemzet szívében és ajakán. Amen!

2. Egyházmegyei gondnokunk fájón emlékezve meg azon édes magyar hazánkat, sőt az egész Európát ért szerencsétlenségről, hogy irtó háboruban kell részt venni a mi imádott magyar nemzetünknek is, — melynek szerencsés kimenetelét, sőt dicsőséges befejezését minél előbb óhajtja, — szívesen üdvözölvén a megjelent gyűlést alkotó tagokat és kedves vendégeinket:

a közgyűlést megnyitotta:

3. Olvastatott a sajaszentpéteri járási főszolgabiróságának az 5481. M. E. 914. magyar királyi miniszteri rendelet 2. §-a alapján

3443/914. számú azon határozata, mely szerint a ma, aug. 27-én tartandó félévi egyházmegyei közgyűlésre az engedélyt megadta.

Tudomásul szolgál.

4. Esperesünk felolvasta tavaszi közgyűlésünk óta az egyházmegyében történt nevezetesebb eseményekről készített hivatalos jelentését, mely így hangzik.

Nagytiszteletü Egyházmegyei Közgyűlés!

Megnehezült az idők viharos járása felettünk. A nagy költőnek ezen szavai sohasem voltak alkalomszerűbben idézhetőek mint napjainkban, amikor bármerre tekintünk, mindenfelé világraszóló nagy események zajlanak körülöttünk. A gyilkosságig fokozódott nemzetiségi gyűlöletes gonoszság vérbetűkkel jegyezte be nevét a történelem lapjaira megbélyegzett bizonyosságául annak, hogy az emberi szenvedély akna munkáit mennyire irányíthatja biztató ígéreteivel a hatalom szava és az ígéret beváltásának mily sok akadályt gördíthet eléje a nemzetek sorsát intéző isteni gondviselés, vagyis ember tervez, Isten végez. Így jött ránk a világháború, roppant vér- és pénzáldozatokkal, messze kiható nagy történelmi jelentőségével, minek csak gondolata is elveszi munkakedvünket, szárnyát szegi az alkotó lélek magasabb repülésének. A megnéptelenült munka terek nyügbe vett gépezete mind mind égbekiáltó bizonyítékai a közhaladás és fejlődés megköttöttségének s ez alapon mi is érezni fogjuk annak súlytoló hatását fizetésünk és államsegélyünk kiszolgáltatásánál. Felkérem tehát épen ez okból kifolyólag lelkésztársaimat az egyházakat, hogy a tőkés segély terhére valamint egyéb állami járandóságok terhére semmi vállalkozásba építkezésbe bele ne menjenek, nehogy nagyobb bajba essenek. Legyünk inkább pessimisták, hogy optimisták lehessünk.

Nagytiszteletü Egyházmegyei Közgyűlés! Ne legyen feltűnő, hogy szűk keretben mozgó jelentésem alig meríti ki annak fogalmát, de a mai nehéz viszonyok nem annyira a normális munkálkodásra, mint inkább az elmélyedésre, a lelkiállapot hullámmzó váltakozásaira alkalmasak, mely körülmény minden tekintetben indokolja álláspon-tomat. Tisztelettel jelentem, hogy épen ez abnormis viszonyok között

a bírósági üléseket sem lehet — részben a nyomozó bírák tulságos elfoglaltsága, részint a panaszosok harctéren létele miatt — megtartani, e rendes gyűlésünk megtartását is csak a tőkesegélyt kérő iverk elbirálása tette leginkább szükségessé, amit a legujabban bizonytalan időre elhalasztott egyházkerületi gyűlésre szept. 15-ig kell felterjeszteniünk.

De ez aggodalmat keltő helyzetünkben is van egy örvendetes esemény egyházmegyénk életében. Egy egyszerű, érdemekben megőszült élet érdemeinek méltányló elismerése, melyre egész életét példányképpé emelt hű kötelességteljesítéseivel, puritán gondolkozásával párosult szorgalmával tette magát érdemessé az ünnevelt férriu. Szerény körben munkálkodott, de hű szolgálatának fényével egyházi, iskolai, társadalmi téren messze világított, úgy, hogy nemcsak saját egyházának, hanem egyházmegyénknek, sőt egyházkerületünknek is hű munkása lett. Nem kereste a világmuló dicsőségét, mely nimbusával elragadta volna, családja volt legközvetlenebb paradicsoma, de azért ráért a kulturális érdekek szolgálatára is. Ez a kitünő férriu *Gőöz Ferencz* sajkakazinczi tanító, ki ez évben ért el négy évtizedet tanítói pályájának diszes magaslatára. Illő tehát, hogy őt egyházmegyém nevében szívem mélyéből üdvözöljem azon hő kívánságunk kíséretében, hogy őt legközvetlenebbül szeretett családja boldogságára, egyháza, egyházmegyénk, egyházkerületünk örömeire — általában a kulturális érdekek hű szolgálatára számos éveken át tartsa meg, hogy jól megérdemelt nyugalmát minél tovább élvezhesse lelki, testi erejének teljességében.

Levelezést folytattam ez évben 853 esetben egyházi főhatóságommal, e. m. gondnok urral, az egyházakkal és lelkészekkel.

Végül értesitem lelkésztársaimat, hogy országos nyugdijjárulkaikat — akik még hátrálékban vannak — levonjuk a püspöki hivatalban, nehogy úgy felszaporodjék, hogy kifizetése elbirhatatlan legyen, az anyagi felelősség engem terhel.

Megköszönve a nt. e. m. közgyűlésnek eddig tapasztalt szives jóindulatát, magamat továbbra is kegyes jóságába tisztelettel ajánlom.

Közgyűlésünk midőn e jelentésért szeretve tisztelt esperesének köszönetet szavaz, azt egész terjedelmében jegyzőkönyvébe veszi.

5. Miklós Ödön, Zsóry György, Bónis Aladár, ifj. Szathmáry Király Pál, dr. Kovács Lóránd vil. tanácsbírák és dr. Ambrus István egyházmegyei ügyész részint hivatalos elfoglaltatásukra, részint a harcmezőn teljesítendő kötelességeikre való hivatkozással meg nem jelenhetvén közgyűlésünkön:

igazolásuk tudomásul vétetett.

6. Szentmártoni Dániel egyházmegyei papi aljegyző tárgysorozat előtt kérvén szót, röviden jelzi, hogy forgatván az egyházmegye sárgult jegyzőkönyveit, a mult idők e tanuságosan beszélő lapjait, ott megírva azt találta, hogy a hamvaiban is áldott emlékezetű s halhatatlan Ragályi György egyházmegyei gondnok elhunytá után e diszes állásra kebelbeli gyülekezeteink csaknem egyhangú akarata épen 25 évvel ezelőtt a mi kipróbált bölcsességű, meleg szívű, kötelességtudó, katói jellemű gondnokunkat, nagyságos Ragályi Béla urat választotta meg. Tehát Isten jóvoltából egy negyedszázadja már annak, hogy ő gondnokunk. Hogy ez alatt a hosszú idő alatt milyen hiven és lelkiismeretesen töltötte be hivatali állását nemcsak egyházmegyénk zöld asztalánál, de a kerületen, konventen sőt az egyházi törvényeket hozó alkotmányos zsinaton is: az mindnyájunk előtt ismeretes. Tisztelettel indítványozza, hogy e nevezett évfordulón egyházmegyénk fejezze ki e kiváló vezérférfit iránt érzett szeretetét és elismerését.

Közgyűlésünk — szeretve tisztelt gondnokunk köszönő szavai és azon kijelentése után, hogy ő csak kötelességét teljesítette — lelkesült örömmel teszi magáévá ez indítványt, mi ha elmarad: mindnyájan megbocsáthatatlan hibát követtünk volna el. Bár tudjuk azt, hogy egy valódi férfiu mindig az öntudat édes nyugalmában találja végzett munkálkodásának legfőbb jutalmát: mindazonáltal ki kell mondanunk, hogy az elismerés virágaiból font koszoru még azokat a sajtó sebeket is eltakarja, azokat a bántalmazásokat is megszelidíti, amiket kaptunk az idők folyamán tévedés, vagy roszakarát folytán embertestvéreinktől.

Ragályi Béla az Istentől nyert és a hitbuzgó ösöktől örökölt fényes tehetségeit önzetlenül, mindig úgy kama-

tozlatta, hogy ez a kipróbált tehetség nem őt, de azt a szent ügyet vitte előbbre, vitte diadalra, melynek szolgálatára fölesküdü. Hosszu pályafutásán keresztül harcol szóval és tettel egyházaink és iskoláink szent érdekeiért nemcsak a presbyteriumban, egyházmegyén, kerületen és konventen; de harcol úgy a parlamentben, mint az egyházi törvényhozók testületében. A különböző fórumok bizottsági ülései hol ide, hol oda hívják s ő rengeteg elfoglaltsága dacára is ott van az utolsó énekszóig mindenütt — nem egy helyen sokszor egymaga képviselvén a világi elemet. Cselekedeteivel örök példányképe marad a kötelességtudó férfinak. Egyházpolitikai felfogásával a tántoríthatlan jellemű hazafinak, ki négyszázados egyházalkotmányunk kipróbált falából egyetlen követ sem enged se kivenni, se mással felcserélni. És ennek a sziklaszilárd jellemű férfinak a szíve ellágyul a szenvedők nyomorának meglátásakor, szeméből könnyek peregnek alá valahányszor a bánat érinti szívének hurjait. De ő az isteni gondviselésbe vetett hitével áll rendületlen, mint egy gránitszikla. Szebb jövőt váró reménységével áll törhetetlen, mintegy próféta. Övéiért, egyházi és iskolai intézményeink boldogításáért égő szeretetével áll legyőzhetetlen, mintegy apostol.

S hogy a gondviselő Isten, a maga kegyelméből a kiváló férfiúval közelebbről épen minket, felsőborsodiakat ajándékozott meg: az sokszoros hála buzditja közgyűlésünk minden tagját és őszintén kívánjuk, hogy szeretve tisztelt gondnokunk szívéhez forrt kedves családján kívül hazánk és nemzetünk, református egyházegyetemünk és iskoláink javára és boldogítására még éljen igen-igen sokáig!

7. Olvastatott Dr. Balthazár Dezső és Dr. Németh István református püspökök hálás köszönő levele, melyben tavaszi közgyűlésünk üdvözlő soraira megkülönböztetett szeretettel válaszolnak.

Örvendetes tudomásul szolgál.

8. Felolvastatott az 1914. július 7-én Sajószentpéteren tartott szavazatbontó bizottság jegyzőkönyve, mely szerint a lemondás

folytán megüresedett papi tanácsbírói állásra mind a 49 egyház rendesen leszavazott, melyből Kazay Géza tardi lelkész 29, Batta József felsőkelecsényi lelkész 13, Molnár József sajóvelezdi lelkész 5, Horváth János balajti és Szentmártoni Dániel martonyi lelkész 1—1 szavazatot nyervén, így a tanácsbiróságra Kazay Géza laki lelkész választatott meg.

Közgyűlésünk az eskü letévése után a legszivesebben üdvözli nevezett tanácsbíró-t ezen kitüntető bizalmi állásban s azon reménységének ad kifejezést, hogy közszolgálatával ő bizonyára egyike lesz azoknak, kik az egyház és iskola szent ügyei körül nagy kitartással és ügybuzgósággal forgolódnak. Nevezett bíró ezen szent szolgálatra magát a gyűlés jó kívánatai között szívesen felajánlja.

9. Ifj. Kőrössy István és Bodnár Ferencz végzett hittanhallgatók arra kérik közgyűlésünket, hogy addig is, míg a szept. 7-én tartandó lelkészképesítő vizsgán nyerendő oklevelüket és a püspöki kibocsátványt felmutathatják, őket egyházmegyénkbe kebelezní méltóztassék.

Közgyűlésünk a püspöki ideiglenes kibocsátvány alapján, örömmel fogadja kebelébe e mindkét felsőborsodi illetőségű ifju Timatheust, Kőrössy Istvánt Parasznyára, Bodnár Ferenczet pedig Edelénybe rendelvén. De törvényesen beerősítettetteknek csak akkor tekintetnek, ha úgy a segédlelkési oklevelet, mint a püspöki kibocsátványt az esperesi hivatalnak bemutatják.

10. Bátky Lajos tanító Bántapolcsányba, Jóczik Sámuel Mályinkára, Vajda István Lakra, Baksy András Szalonnára választatván meg rendes tanítónak:

Közgyűlésünk csatolt okmányaik alapján nevezett tanítókat a fent jelzett tanítói állásokra beerősíti. S mivel Vajda István képesítéséről szóló tanítói oklevelét törvény szerinti életkorának betöltése után 1914. november hó 6-án

kaphatja meg a sárospataki tanítóképezdei igazgatóságtól: ő ez oklevelet köteles az esperesi hivatalnak bemutatni.

Vajda István a hivatalos esküt ünnepélyesen letévén: neki erről a hivatalos bizonyítvány kiadatott.

11. Olvastatott Rozgonyi László nekézseni lelkész presbiteriuma nevében is beadott kérvénye, melyben arra kéri közgyűlésünket, hogy a lemondás folytán megüresedett tanítói állásra meghívás útján óhajtanak választani rendes tanítót, de, mert a legtöbb meghívandó tanító most, az általános mozgosítás alkalmával, katonai szolgálattételre behivatott, oly értelemben méltóztassék intézkedni, hogy a majdan elválasztandó tanító az esperes úr által is beerősíthető legyen.

Közgyűlésünk tekintettel arra, hogy a nekézseni egyház szept. 8-ig terjedő határidővel írta ki a pályázatot s tekintettel arra, hogy a mai háborus viszonyok miatt sok tanító, akik közül választhatna az egyház, harcmezőn van, felhatalmaztatik az esperesi hivatal, hogy ha az egyház okmányokkal teljesen felszerelten választ tanítót, őt közgyűlésünk nevében az egyház és tanító érdekét tartva szem előtt, beerősítheti.

12. Olvastatott az Edelényben 1914. év aug. hó 13-án tartott lelkészértekezleti közgyűlés jegyzőkönyve, mely szerint Bálint János, Bárdos István, Csiky Zoltán, Lökös Sándor, Molnár Sámuel, Nagy Barna, Tóth Lajos, Némedy József távolmaradásukat nem igazolták.

Tekintettel a háború által előidézett rendkívüli állapotokra, közgyűlésünk szavazattöbbséggel kimondja, hogy nevezettek a szokásos 4 kor. bírság alól felmentetnek. Ez a kedvezmény azonban a jövőt illetőleg, precedensül nem szolgálhat.

13. A bizonytalan időre elhalasztott őszi egyházkerületi közgyűlésre képviselőül az elnökségen kívül kiküldetnek:

papi részről: Elek József, Kazay Géza, Szentmártoni Dániel, világi részről: Dr. Orbán Barna, Zsóry György, Dr. Nagy Barna.

14. Olvastatott Elek József tanügyi bizottsági elnök nagy gonddal és szakértelemmel összeállított tanügyi jelentése az egyházmegyénk kebelében levő iskolák 1913—14. évi szellemi és anyagi életéről, mely szóról-szóra így hangzik:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Tanügyi Bizottság!

Szívelyesen üdvözlöm a nt. e. m. tanügyi bizottság jelenlevő tagjait s a mi kedves vendégeinket, kik irányunk való szeretetüknek s a tanügy iránti meleg érdeklődésüknek fényes jelét adják, a midőn közöttünk megjelentek s tanácskozásunkban részt venni óhajtanak.

Nem akarok ez alkalommal hosszabb megnyitó beszédet tartani, mert hiszen erre ez a mostani válságos idő, amidőn gyilkos tusában törnek egymásra a nemzetek s véres csatamezőkön hullnak el ifjaink, nem alkalmas, csupán röviden akarok visszapillantani a multra s előre nézni a jövőbe.

A múlt, hála Istennek, tanügyünkre kedvező volt. Rendes időben nyíltak meg iskoláink a záró-vizsgák is egy-két iskola kivételével, a törvényes időben tartattak meg. A tanítás terén tanítóink mindenütt lelkiismeretes szorgalmat fejtettek ki, amit igazol az a körülmény, hogy 58 iskolánk közül 33 jól megfelelő — ami egyenrangú a régi kitünő osztályzattal, — gyenge avagy rossz iskolánk egy sincs, tehát e tekintetben nagy előhaladás észlelhető. Tanítóink fizetése az állam által rendeztetett s így a tanügy munkásai — habár még mindig nincsenek kellően javadalmazva — az élet nehézségeit, megélhetés gondjait leküzdve, kötelességüket hűséggel teljesítették ref. anyaszentegyházunk és a haza javára, felvirágoztatására.

Ami a jövőt illeti, az a tanügyre nem sok jót ígér s nem előrehaladás, hanem visszaesés várható, amennyiben tanítóink közül sokan a háborúba behívtak, itt kellett hagyni családjukat, egyházukat, iskolájukat, hogy nemcsak mint szellemi munkások, hanem mint hű katonák, kezökben fegyverrel küzdjenek a haza javáért. Iskoláink a felsőbb hatóság által katonai kórházakká lettek berendezve s ezen okok miatt az iskolai év valószínűleg nem nyíllhat meg a törvényes időben s hogy mikor nyílik meg, a jó Isten tudja s ez a körülmény természetesen a tanügynek hátrányára lesz. Adja

Isten, hogy tanítóink minél hamarabb teljes testi- és lelki épségben, győzelmesen visszatérjenek családjukhoz, iskolájukhoz s folytathassák abbanhagyott munkáikat. Sokat szenvedett magyar hazánk pedig s ebben ref. anyaszentegyházunk legyen nagy, dicső és boldog!

Most pedig áttérek az 1913—14-ik évre vonatkozó tanügyi jelentésem előterjesztésére: Egyházmegyénk 49 anya-, 2 társ- és 5 leányegyházának lélekszáma a fiókegyházakkal és szórványokkal együtt 30.625. Az 56 egyház közül 52 saját iskolát tartott fenn, még pedig a sajószentpéteri egyház 3 tanítói állást 3 tanteremmel, a sajókazinczi, sajókazai, nagyvisnyói, szilvászvárad egyházak 2—2 tanítói állást 2—2 tanteremmel.

Állami iskola van Dédesben és Szakácsiban, továbbá a debrétei fiókegyházban. Községi iskola van Bánfalván. Társulati iskola Ózdon. A felekezeti iskola mellett községi iskola van még *Disznóshorváton, Tardonán, Abodkirálykuton*. Társulati iskola van még *Sajószentpéteren, Disznóshorváton, Sajókazinczon, Sajókazán és Rudabányán*, melyekben egyházmegyénk felügyeleti- és ellenőrzési joga csupán a vallás és énektanításra szorítkozik.

Az iskolák 8 körbe vannak beosztva. Az egyes körökben az iskolalátogatást a következő körlátogatók végezték:

1. Sajószentpéteri körben: Vargha Imre lelkész, Gööz Ferencz tanító.
2. Sajóvámosi körben: Tóth József lelkész, Karácsonyi János tanító.
3. Sajóvelezdi körben: Bodolay Miklós lelkész, Szügyi László tanító.
4. Szilvászvárad körben: Kun József lelkész, Kovács Gusztáv tanító és Héthy Dezső világi tag.
5. Szendrőládi körben: Nagy Ferencz lelkész, Kőrössy Antal tanító és Nagy Sándor világi tag.
6. Alacsikai körben: Tussay János lelkész, Szigethy Ferencz tanító.
7. Nyárádi körben: Csapó János lelkész, Jeney Gyula tanító.
8. Szalonnai körben: Kovács Béla lelkész, Fejérváry Miklós tanító.

A körlátogatók az általuk megvizsgált iskolákról külön-külön jegyzőkönyvet vettek fel s azokat az „E“ mintájú táblás kimutatás és tankönyv összeírású jegyzék kíséretében hozzám betérjesztették.

A beérkezett adatok a következő eredményt tüntetik fel:

I. Egyházmegyénkben mindennapi iskolaköteles volt a múlt 1913/14. tanévben 1821 fi, 1754 nő, összesen: 3575. (A lélekszám 11.6%-a.) Kevesebb tanköteles volt a múlt évinél 60-al.

A mindennapi iskolakötelesek közül iskolába járt:

a) Saját iskolánkba	1561 fi, 1524 nő, összesen:	3085
b) Más vallásu iskolába	6 „ 6 „ „	12
c) Községi, állami, társulati iskolába	251 „ 220 „ „	471
d) Közép iskolába	2 „ — „ „	2
Összesen	1820 fi, 1750 nő, összesen:	3570
e) Nem járt iskolába	1 „ 4 „ „	5

II. Ismétlő isk. köteles volt 723 fi, 735 nő, összesen: 1458.

Ebből:

a) Saját iskolánkba járt helyben	677 „ 719 „ „	1396.
b) Polgári és felsőbb leányisk.	0 „ 4 „ „	4
c) Gimnásiumba	5 „ — „ „	5
Összesen	682 fi, 723 nő, összesen:	1405
d) Nem járt ismétlő iskolába	41 „ 12 „ „	53

tehát $3\frac{1}{2}\%$ nem járt, melyet legnagyobb részben *Nekézseny, Tardona, Nagybarcza, Sajókazincz* ad, a múlt évihez képest az ismétlő iskolába nem járók száma 56-al kevesebb, tehát e téren javulás mutatkozik.

III. Más vallásuak közül a mi iskolánkba járt:

a) Róm. és gör. kath.	80 fi, 61 nő, összesen	141
b) Ág. ev.	5 „ 7 „ „	12
c) Izr.	22 „ 20 „ „	42
Összesen	107 fi, 88 nő, összesen	195

(kevesebb 13-al, mint a múlt évben volt.)

IV. Az 58 ref. felekezeti iskolánkban tanított 55 fi, 3 nő, kik közül rendes és okleveles tanító volt 54, ideiglenes 3, lelkésztanító 1. ez utóbbiak oklevél nélküliek.

V. A tanítók rendes fizetése volt:

a) az egyháztól . . . . . 38.434 Kor.
b) az államtól fiz. kiegészítés és tandíjkárpótlás . . 59.272 „

VI. A tanítói lakások közül jó 47
„ „ „ „ „ rossz 10
Összesen 57

Rosz a tanítói lakás Varbón, Kondón, Sajóábonyon, Berentén, Nyomáron, Borsodon, Szalonnán, Meszesen, Balajton, Nagybarczán.

VII. Az iskola legtöbb helyen 6 osztályú volt; 5 osztályú volt Tornaszentjakabon, Bántapolcsányon; 3 osztályú volt Rakaczaszenden.

VIII. 58 tanterem közül törvényszerű 50, nem törvényszerű 8.

Nem törvényszerű a tanterem: Varbón, Kondón, Bántapolcsányon, Nyomáron, Edelényben, Borsodon, Berentén és Rakaczaszenden. Ez utóbbi helyen a lelkészlak tornácából lett összehátolva egy kis helyiség 70 korona értékben, mely tanterem gyanánt szolgál.

IX. Tankönyvekül a sárospataki irodalmi kör kiadványát használják, csupán Alacsán, Varbón, Sajókazán és Parasznyán használnak „Czukrasz Róza“-féle fonomimikai abc-t. A tanítást az előírt tanterv utasításai szerint teljesítették. Több iskolában a tanterv keresztül volt víve, némely helyen csak részben.

X. A vallás és énektanításra mindenütt kiváló gond van fordítva.

XI. Az iskolák osztályzata a következő:

a) Jól megfelelőek a sajószentpéteri mindhárom, sajókazinczi 2, szilvássváradi 2, nagyvisnyói 2, mályinkai, tardonai, szalonnai, me-

szesi, abodi, barczikai, vadnai, nyomári, hangácsi, finkei, borsodi, sajóvamosi, felsőkelecsényi, rudabányai, szuhogyi, disznóshorváti, sajóecsegi, sajókápolnai, parasznyi, ládbesenyői, damaki, balajti, bánhorváti, sajóvelezdi, összesen: 33.

b) Megfelelők: varbói, kondói, sajobábonyi, sajolászlófalvi, alacskai, berentei, sajóivánkai, nagybarczai, nekézseni, felsőnyárádi, dövényi, bántapolcsányi, martonyii, rakaczaszendi, szentjakabi, hegy-megi, laki, zilizi, edelényi, boldvai, szendrőládi, összesen: 21.

c) Megvizsgálatlanul maradt a radostyáni és szendrői építkezés miatt, a sajókazai 2 iskola vörhenyjárvány miatt, összesen: 4.

XII. A nem ref. felekezeti jellegű, hanem állami-, községi és társulati iskolákban a vallástanítás eredménye a következő:

1. A dédesi állami iskolában a vallást és éneket Szepessy Pál s.-lelkész tanította megfelelő eredménnyel, mivel Szakács Károly állami tanító szabadságolva volt.

2. A bánfalvai községi iskolában Tóth László községi tanító megfelelő eredménnyel.

3. A tardonai községi iskolába járó I. és II. osztálybeli ref. vallású növendékeket Palumbi Irma ref. vallású községi tanítónő jól megfelelő eredménnyel.

4. A disznóshorváti községi és társulati iskolákban Gaál György községi tanító jól megfelelő eredménnyel.

5. Az ózdi társulati iskolákban és a missziói egyházhoz tartozó nádasdi, bánzállási iskolákban a vallást Osváth Zoltán missziói lelkész, az éneket pedig Czangár Lajos ref. vallású társulati tanító tanította megfelelő eredménnyel.

6. A sajoszentpéteri társulati iskolákban Cseh József segéd-lelkész megfelelő eredménnyel.

7. A rudabányai társulati iskolában Elcser Károly ág. ev. tanító jól megfelelő eredménnyel.

8. A sajkazinczi bányatelepi iskolában Lágson Frigyes ág. ev. tanító jól megfelelő eredménnyel.

9. A sajkazai bányatelepi iskolában Gimóthy Károly ág. ev. tanító jól megfelelő eredménnyel.

10. A szakácsi állami iskolában Somogyi János ref. lelkész megfelelő eredménnyel.

11. A debrétei állami iskolába járó ref. vallású tanköteleseinket senki sem tanította, daczára, hogy díjlevél szerint az a rakaczaszi lelkész kötelességévé van téve.

XIII. A növendékek mindenütt a törvényszabta időben adattak fel és vétettek át a felsőbb osztályokba.

XIV. A tanterem és udvar tisztántartásáról, ivóvízhordásról, fűtésről az egyház gondoskodott: Sajószentpéteren, Sajóvamoson, Sajóabonyon, Szendrőn, Ládbessenyőn, Sajóvelezden, Dövényben, Parasznyán, Rudabányán, Martonyiban, Abodon, Meszesen, Szallonnán, T.-szentjakabon; részben az egyház gondoskodott, részben a növendékek végezték: Sajókazán, Edelényben, Finkén, Zilizen; a többi iskolában a gyermekek végzik.

XV. Az iskola felszerelése hiányos Damakon, Felsőkelecsényben, Balajton, Hegymegen, Berentén, Bántapolcsányon, Ládbessenyőn, R.-szenden, a többi iskolákban kellőnek van jelezve.

XVI. Az iskolai felszerelés gyarapítására a következő egyházak fordítottak tekintélyesebb összeget:

Sajószentpéter 202 kor., Hangács 115 kor., Sajokazincz 103 kor., Alacska 80 kor., Sajóabony 20 kor., Varbó 28 kor., Edelény 247 kor. 46 fill., Finke 20 kor., Ziliz 35 kor. 44 fill., Martonyi 16 kor., Sajóivánka 45 kor., Borsod 12 kor., Nagybarcza 125 kor., összesen: 1049 kor. 20 fill.

XVII. Az iskolai évet legtöbb helyen rendes időben, Szept. hó első felében kezdték meg és Junius hóban zárták be.

Eltérés a törvényszabta időtől a következő helyeken volt:

Bántapolcsányban, Tardonán október 15-én, Mályinkán okt. 1-én, Edelényben szept. 29-én, Hangácson szept. 25. én, Nekézsenyen, Nyomáron szept. 20-án. Hogy miért kezdődött ezen iskolákban a tanítás ily későn, az indokolva nincs.

Az iskolai évet korábban zárták be Radostyánban, Szendrőn építkezés, Sajókazán járványos betegség miatt.

XVIII. Órarend, leltár van mindenütt.

XIX. A szükséges naplók megvannak, vezeltetnek.

Értesítő könyvecskét kevés helyen használnak.

XX. Tetemesebb mulasztások voltak Nekézsenyen, Bántapolcsányban, Nagybarczán, Berentén a szülők hanyagsága, Sajókazinczon járvány miatt.

XXI. Az előforduló mulasztások meggátlására a legtöbb helyen megtétettek a szükséges intézkedések, azonban Nekézsenyen, Nagybarczán és Bántapolcsányban a községi előljáróság semmiféle intézkedést nem tett.

XXII. A lelkészek, presbiterek az iskolákat meglátogatták.

XXIII. Az iskola körül a következő helyeken történt javítás vagy beruházás: *Tardonán* új iskola és tanítói lakás épült 10.000 kor. értékben, *Radostyán* iskolát és tanítói lakást épített 17.000 kor. értékben, *Hangácson* kút készült és az istálló javított 1200 kor. értékben, *Alacskán* az iskolai padok javítottak 50 kor. értékben. *Sajóvelezden* melléképület 70 kor.-ért, Finkén melléképület 250 kor.-ért, Zilizen a tanítói lakás renováltatott 500 kor.-ért, Barczikán javítás történt 40 kor.-ért, Felsőnyáradon új iskola és tanítói lakás épült, Dövényben új iskola és tanítói lakás épült.

Radostyányban és Szendrőn most folyik az építkezés, a régi, rossz iskolák és tanítói lakások szinte újakkal lesznek kicserélve.

XXIV. Tanítói szakkönyvtár van: Sajóvamos, Sajóecseg, Sajóbáony, Edelény, Sajókaza, Sajókazincz, Sajóvelezd, Szilvásvár, ad,

Disznóshorvát, Parasznya, Szuhogy, Edelény, Finke, Hangács, Bánhorváth, Tardona és Rudobányán.

XXV. Az ifjúsági könyvtár (typusok) beszerzéséről még sok egyház nem gondoskodott. Nincs a következő helyeken: *Balajton, Szendrőládon, Damakon, Nyomáron, Berentén, Boldván, Felsőkelecsényben, Kondón, R.-szenden, Szentjakabon, Nekézsenyben, Bántapolcsányon, Sajóivánkán, Varbón, F.-nyáradon, Dövényben, Sajókápolnán* és Meszesen. A többi helyeken részben megvan s gondosan kezelik.

Népkönyvtár van: *Sajókazinczon, Sajókazán, Nagybarczán.*

XXVI. Könyvtári alap van *Meszesen* 16 kor., *F.-Kelecsényben* 45 kor., *Boldván* 44 kor., *F.-nyáradon* 32 kor., *Dövényben* 15 kor., *Bántapolcsányon* 22 kor., *Nekézsenyben* 56 kor., *Nyomáron* 60 kor., *Kondon* 30 kor., *Sajóábonyon* 22 kor., *Mályinkán* 40 kor., *Borsodon* 26 kor. 50 fill., *Sajóvámoson* 46 kor., *Zilizen* 30 kor. 50 fill., *Finkén* 19 kor., *Tardonán* 50 kor., *Nagyvisnyón* 3 kor., *Hangácson* 50 kor., *Nagybarczán* 12 kor. 78 fillér. Összesen: 614 kor. 78 fillér.

XXVII. Faiskola van: *Sajószentpéteren*, van benne 250 drb. vad alany és 250 drb. oltvány; *Sajóvámoson*, van benne 200 drb. vad alany; *Sajóecsegen*, van benne 150 drb. oltvány; *Sajókazinczon*, van benne 15 drb. oltvány; *Mályinkán*, van benne 40 drb. vad alany, 25 drb. oltvány. Van még faiskola terület *Nekézsenyben*, *Nagyvisnyón*, *Sajóvelezden*, de nem céljára fordítatik.

XXVIII. Oltani tanultak a növendékek *Sajószentpéteren* hetenként 1 alkalommal, megtanult oltani 14 növendék; *Sajóvámoson* egész évben 3 alkalommal, megtanult oltani 3 növendék; *Sajóecsegen* hetenként egy alkalommal, megtanult 5; *Szilvásváradon* hetenként egyszer, megtanult 5, *Sajóvelezden* egész évben 3 alkalommal, megtanult 15; *Sajókazinczon* egész évben 5 alkalommal, megtanult 8.

A fanemesítés tanítása körül évről-évre visszaesés tapasztalható.

XXIX. Tanköteleseink közül más vallású iskolába jártak: Sajókazán 1, Ládnessenyőn 1, Szalonnán 2, Sajóbáonyon 1, Szendrőn 7. Ezek ref. vallásos oktatásban részesültek, kivéve *Ládnessenyőt*, ahol a róm. kath. iskolába járó 1 ref. növendék nem részesült.

XXX. Az iskolás gyermekek a templomba mindenütt felvezettetnek.

XXXI. Az ismétlő iskola mindenütt gyakoroltatik, azokban a vallás és énektanításra, gazdasági ismeretekre főszóly van fektetve.

Nagyobb mérvű mulasztások voltak *Nekézsenyben*, *Nagybarczán* és *Tardonán* a szülők hanyagsága és a községi előljáróság erélytelensége miatt.

XXXII. Kizárólag iskolai célokra hagyott alapítvány van: *Sajószentpéteren* „Kasza alap“ 20.000 kor., *Nagyvisnyón* „Latinák alap“, 6 hold föld évi bérlete, 329 kor.; Bánhorváton „Serényi alap“, 150 kor.; *Varbón* „Apostol alap“, 200 kor.; *Hanggácson* „Fekete és Miklós alap“ és kamatja 40 kor.; *Finkén* „Miklós alap“ 640 kor.; *Disznóshorváton* „Bedécs alap“ 42 kor.; *Sajóecsegen* 200 kor.; Sajókazán „Bartha Jánosné alap“ 50 kor.; *Mályinkán* 1 hold föld; *Szilvásváradon* 20 kor.

XXXIII. Iskolai célokra adakoztak: *Sajóvelezden* a „Hangya Szövetkezet“ és sajóvelezdi fogyasztási szövetkezet s Róth Ábrahám putnoki kereskedő adományából az iskolába egy kályha vétetett 120 kor. értékben. *Sajóvámoson* Herczeg Odeschalcki Gyuláné úrnő énekes könyvet és kis bibliát ajándékozott 30 kor. értékben. *Szilvásváradon* őgróf Pallavichini Alfréd úr uradalma az iskolák fűtésére 16 méter fát adományozott.

XXXIV. Járvány miatt az iskola csak *Sajókazán* szünetelt 6 hétig.

XXXV. A tanítói állás üresedésben volt *Mályinkán*, *Berentén*, egész tanévben mindkét helyen a lelkész tanított ideiglenesen. *Szalonnán* 4 hónapig, honnan a tanító eltávozott s ideiglenesen helyette a lelkész tanított. *R.-Szenden*, hol rendszeres iskola nincs,

hanem a lelkész tanítja a növendékeket, a szobája előtti folyosóból elrekesztett deszkából és sárból épített ideiglenes helyiségben. Ezen e különleges helyzeten segíteni nem lehet, mert a hívek és gyermekek száma igen csekély, részökre iskolát építeni és tanítói állást szervezni lehetetlen.

XXXVI. Iskoláink közül a múlt tanévben egy sem adatott át az államnak.

Uj tanítói állás nem szerveztetett.

Horváth Zoltán sajószentpéteri tanító katonai kötelezettsége miatt egy évre szabadságot volt, helyette a tanítást két kartársa, Nagy Jenő és Eperjessy Béla végezte.

Végül jelentem, hogy Kun József és Batta József iskolalátogató lelkészek tisztségükről lemondottak.

Ezekben foglaltam össze népiskoláink szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó adatokat, kérem a nt. tanügyi bizottságot, méltóztassék jelentésemet tárgyalni s az észlelt hiányok orvoslása végett a nt. egyházmegyei közgyűlés elé javaslatot tenni.

Megköszönve a t. Bizottság szives érdeklődését, tisztelettel maradok

Sajóbáonyon, 1914. augusztus hó 19-én.

Elek József

egyh. megyei tanügyi bizottsági elnök.

Minthogy a tanügyi jelentésben foglalt fontosabb dolgokat, esetleg hiányokat a tanügyi bizottság jegyzőkönyve tárgyalja és csak annak véleménye alapján határoz egyházmegyénk: a vonatkozó határozatok alább olvashatók. — Tanügyi bizottsági elnöknek azonban kimerítő jelentéseért köszönet szavaztatik.

15. Olvastatott a felsőborsodi ref. egyházmegye tanügyi bizottságának ülésében felvett jegyzőkönyv, mely szerint megállapítva lett

a) a Sajókazinczhoz tartozó (herbolyai) bányatelepen vallás-
oktatásban részesült ref. vallású gyermekek előrehaladásukat nyilvános vizsgán meg nem erősítették.

Közgyűlésünk elrendeli, hogy a bányatelep igazgatósága az iránt megkerestessék, miszerint az általa fenntartott iskolában a vallásoktatás eredményének megállapítása végett — a ref. egyház képviselőjét — a záróvizsgálatok megtartásáról értesíteni sziveskedjék. Az egyház képviselőit pedig utasítja, hogy esetről-esetre a vallásoktatás eredményéről az elnökséget értesítse.

b) A debrétei állami iskolába járó ref. vallású gyermekek a folyó évben vallásoktatásban nem részesültek; daczára hogy ezen teendők ellátására a rakaczaszendi lelkész, díjlevele szerint, kötelezve van.

Közgyűlésünk a rakaczaszendi lelkésznek fegyelmi eljárás terhe mellett meghagyja, hogy elvállalt kötelezettségét ezentul pontosan teljesítse.

c) A ládbessenyői r. kath. iskolába járó egy ref. vallású gyermek vallásos oktatásban egyáltalán nem részesült.

Közgyűlésünk megbízta az elnökséget, hogy ezen mulasztásért az illető lelkészt felelősségre vonja s a mulasztás megszüntetése iránt a szükséges intézkedést tegye.

d) Kun József és Bata József iskolalátogató lelkészek tisztségükről lemondottak, a tanügyi bizottság Csapó János és Hubay Mihály lelkészeket ez állásra megválasztani ajánlja.

Közgyűlésünk a javasolt Csapó János és Hubay Mihály lelkész urakat iskolalátogatókul egyhangulag megválasztja.

Végül a beterjesztett jegyzőkönyvet egész terjedelmében tudomásul veszi.

16. Olvastatott a balajti egyház presbytériumának kérvénye, melyben — jelezve azt, hogy a jövő évben új tanítói lakot akarnak építeni — egyházmegyei közgyűlésünk engedélyét kéri arra, hogy 1. az egyháznak 1394 K 56 fill. tőkepénzét, mely részint takarékpénztárban, részint az egyházmegye pénztárában van elhelyezve, az építkezésbe befektethessék s hogy 2. ugyancsak az építkezésre 6000 kor. kölcsönt vehessenek fel az egyházkerületi pénztárból, mely összeget a hívekre kivetendő rendkívüli adóból 3 év alatt fognak letörleszteni.

Közgyűlésünk a balajti egyház tervbe vett építkezését engedélyezi s a beterjesztett kettős kérelmet teljesíti, oly meghagyással azonban, hogy az ide vonatkozó presbyteri és közgyűlési jegyzőkönyveket az esperesi hivatalhoz utólagosan terjesszék be. Ez iratok megerősítésével elnökség megbíztatik.

17. Múlt tavaszi közgyűlésünk az egyházlátogatási számvevőszék jelentése és javaslata alapján utasította a f.-kelecsényi egyház presbytériumát, hogy rendes harangozót fogadjon s erről 30 nap alatt tegyen jelentést az esperesi hivatalnak. Lelkész a f. évi június hó 26-án kelt beadványában jelenti, hogy a presbytérium legjobb akarata mellett sem tud eleget tenni az egyházmegyei közgyűlés rendelkezésének, mert a faluban nincs olyan ember, ki a harangozást elvállalná.

Közgyűlésünk megütközéssel veszi tudomásul a jelentés tartalmát, mert lehetetlennek tartja, hogy egy egész községben ne akadna egy ember, ki méltányos díjazás ellenében a harangozási állást elfogadná. Ismételten s most már fegyelmi eljárás terhe alatt utasítja azért nevezett egyház előljáróságát, hogy rendes harangozót fogadjon haladéktalanul s erről 30 napon belül jelentést tegyen az esperesi hivatalhoz.

18. Az 1914. évi tavaszi egyetemes konventi gyűlés jegyzőkönyvének 113. számú pontja értelmében közgyűlésünk a közalapi tőke-kamat segély kérvényeket egyenkint elbírálván, azokat az

alábbi sorrendben csoportosítja és terjeszti fel a főtiszt. egyházkerület útján az egyetemes konventre.

I. SOROZAT.

1. *Kondó* iskolaépítés és adósságtörlesztésre kér 30.000 korona tőkének megfelelő 1500 kor. kamatsegélyt.

Mint csekély népességű s a közelmúltban rendkívül sokat áldozó s még így is adóssággal küzdő kis egyház ajánlatik 12000 kor. tőkének megfelelő 600 korona kamatsegélyre.

2. *Martonyi* új iskolára, új templomtető építésre s adósságtörlesztésre kér 12000 kor. tőkének megfelelő 600 korona kamatsegélyt.

Idegen nemzetiségek és vallásfelekezetek közé ékelt szegény kis gyülekezet, mely a közelmúltban nagy áldozatkészséggel új tornyot, parochiát s melléképületeket emelt s adóssága folytán évről-évre 25—30%-os rendkívüli adót fizet. Ajánlatik 10.000 kor. tőkének megfelelő 500 kor. kamatsegélyre.

3. *Sajóbáony* tanítói lak építésre, templomjavításra és adósságtörlesztésre kér 12000 kor. tőkének megfelelő 600 korona kamatsegélyt.

Tekintettel az építkezés sürgősségére, a hívek nagymérvű áldozatkészségére s tekintve azt, hogy az egyháztagok évek óta tetemes rendkívüli adót fizetnek: ajánlatik 9000 kor. tőkének megfelelő 450 korona kamatsegélyre.

4. *Lak* adósság törlesztésére kér 9072 kor. tőkének megfelelő 453 K 60 fill. kamatsegélyt.

Mint sokat építkezett, áldozatkész s nagy egyházi terhet viselő egyház ajánlatik 7000 kor tőkének megfelelő 350 korona kamatsegélyre.

5. *Borsod*. Lelkeszi és tanítói lak építésre, templomjavításra és adósságtörlesztésre kér 25804 kor. tőkének megfelelő 1290 kor. 20 fill. kamatsegélyt.

Nagy és sürgős építkezések előtt álló és sok rendkívüli adóval terhelt egyház. Ajánltatik 12000 kor. tőkének megfelelő 600 korona kamatsegélyre.

6. *Bánhorvát* templom, paróchia építésre s adósságtörlesztésre kér 22000 kor. tőkének megfelelő 1100 kor. kamatsegélyt.

Mint halaszthatlan építkezések előtt álló s adóssággal küzdő egyház ajánltatik 10.000 kor. tőkének megfelelő 500 korona kamatsegélyre.

7. *Damak* adósságtörlesztésre kér 13500 kor. tőkének megfelelő 675 kor. kamatsegélyt.

Sokat építkezett, évről-évre tetemes rendkívüli adóval terhelt egyház. Ajánltatik 6000 kor. tőkének megfelelő 300 kor. kamatsegélyre.

8. *Szendrő*, templomjavítás, lelkész, tanítói lak és iskolaépítés céljaira kér 50.000 kor. tőkének megfelelő 2500 korona kamatsegélyt.

Egy virágzó katolikus gyülekezettel szemben, nagy építkezések előtt álló egyház. Ajánltatik 10.000 kor. tőkének megfelelő 500 kor. kamatsegélyre.

9. *Sajókápolna*, templomjavítás, paróchia építés s iskola-nagyobbitási célra kér 20.000 kor. tőkének megfelelő 1000 korona segélyt.

A közelmúltban önerejéből s ritka áldozatkészséggel sokat építkező s jelenben is nagy építkezések előtt álló egyház. Ajánltatik 6000 kor. tőkének megfelelő 300 kor. kamatsegélyre.

10. *Sajóvelezd* lelkészlak építés és adósságtörlesztésre kér 13200 kor. tőkének megfelelő 660 kor. kamatsegélyt.

Tekintettel az építkezés szükségességére s a hívek áldozatkészségére, ajánlatik 6000 kor. tőkének megfelelő 300 kor. kamatsegélyre.

11. *Disznóshorvát* lelkészlak, tanítói lak kijavitása, továbbá templom és toronyrenoválás czéljaira kér 8000 kor. tőkének megfelelő 400 kor. kamatsegélyt.

Árvíz folytán épületeiben nagy kárt szenvedett s s halaszthatlan építkezések előtt álló egyház. Ajánlatik 4000 kor. tőkének megfelelő 200 kor. kamatsegélyre.

12. *Tardona* templomépítés és adósságtörlesztésre kér 24.000 kor. tőkének megfelelő 1200 kor. kamatsegélyt.

Mint sokat építkezett s új templomépítés előtt álló egyház ajánlatik 8000 kor. tőkének megfelelő 400 kor. kamatsegélyre.

13. *Sajóvámos* paplak építés, templomnagyobbítás és iskola-javitási czélokra kér 25.000 kor. tőkének megfelelő 1250 kor. kamatsegélyt.

Évtizedeken át önerejéből sokat áldozó s még mindig nagy építkezések előtt álló egyház. Ajánlatik 8000 kor. tőkének megfelelő 400 kor. kamatsegélyre.

14. *Szalonna* templom és tanítói lak építésre kér 25.000 kor. tőkének megfelelő 1250 kor. kamatsegélyt.

Tekintettel a halaszthatlan s nagyobb befektetést kívánó építkezésekre: ajánlatik 8000 kor. tőkének megfelelő 400 kor. kamatsegélyre.

15. *Felsőkelecsény* adósságtörlesztésre kér 4000 kor. tőkének megfelelő 200 kor. kamatsegélyt.

Mint csekély népességű egyház ajánlatik 2000 kor. tőkének megfelelő 100 kor. kamatsegélyre.

16. *Balajt* új tanítói lak építésre kér 8000 kor. tőkének megfelelő 400 kor. kamatsegélyt.

Az építkezés sürgősségére való tekintettel, mint áldozatkész egyház, ajánltatik 400 kor. tőkének megfelelő 200 kor. kamatsegélyre.

17. *Abod* templom, iskola és tanítói lak építésre kér 10.000 kor. tőkének megfelelő 500 kor. kamatsegélyt.

Mint idegen nemzetiségű nép közé ékelt missziói kis egyház ajánltatik 4000 kor. tőkének megfelelő 200 kor. kamatsegélyre.

18. *Edelény* templomfedés, iskola és tanítói lak átalakítás céljaira kér 6000 kor. tőkének megfelelő 300 kor. kamatsegélyt.

Nagy kathólikus egyházzal szemben álló kisebb és szegény sorsban levő gyülekezet. Ajánltatik 3000 kor. tőkének megfelelő 150 kor. kamatsegélyre.

19. *Nekézseny* adósságtörlesztésre kér 11870 kor. tőkének megfelelő 593 K 50 f. kamatsegélyt.

Mint önerejéből sokat építkezett s adóssággal küzdő egyház ajánltatik 6000 kor. tőkének megfelelő 300 kor. kamatsegélyre.

II. SOROZAT.

1. *Ziliz* templomépítésre kér 36000 kor. tőkének megfelelő 1800 kor. kamatsegélyt.

Mint sokat áldozott s rendkívüli adóval állandóan megterhelt kis egyház ajánltatik 8000 kor. tőkének megfelelő 400 K kamatsegélyre.

2. *Sajószentpéter* adósságtörlesztésre kér 4637 kor. tőkének megfelelő 231 K 85 f. kamatsegélyt.

Sokat építkezett, sokat áldozott, de segélyben soha nem részesült egyház. Ajánltatik 4000 kor. tőkének megfelelő 200 kor. kamatsegélyre.

3. *Hegymeg* új templomtető, toronyépítés és adósságtörlesztésre kér 9100 kor. tőkének megfelelő 455 kor. kamat segélyt.

Mint csekély népességű szegény egyház ajánltatik 4000 kor. tőkének megfelelő 200 kor. kamatsegélyre.

4. *Ózd* adósságtörlesztésre kér 9000 kor. tőkének megfelelő 450 kor. kamatsegélyt.

Mint önerejéből sokat áldozott missziói egyház ajánltatik 5000 kor. tőkének megfelelő 250 korona kamatsegélyre.

5. *Szuhogy* új tanítói lak építés és adósságtörlesztésre kér 10.000 kor. tőkének megfelelő 500 korona kamatsegélyt.

Mint szegény kis leányegyház ajánltatik 3000 kor. tőkének megfelelő 150 K kamatsegélyre.

6. *Szendrőlád* lelkész és tanítói lak építésre s adósságtörlesztésre kér 20.000 kor. tőkének megfelelő 1000 kor. kamatsegélyt.

Sokat áldozott és sok egyházi adóval megterhelt szegény egyház. Ajánltatik 6000 kor. tőkének megfelelő 300 kor. kamatsegélyre.

7. *Mályinka* adósságtörlesztésre kér 6448 K 34 f. tőkének megfelelő 322 K 41 fill. kamatsegélyt.

Terméketlen határral bíró, szegénysorsú gyülekezet. Ajánltatik 3000 kor. tőkének megfelelő 150 kor. kamatsegélyre.

8. *Alacska* templom és lelkészlak új tetőzetére, iskolabővítésre

s melléképületekre kér 8000 kor. tőkének megfelelő 400 kor. kamatsegélyt.

Tekintettel a sürgős javítást kívánó, elavult épületekre ajánltatik 5000 kor. tőkének megfelelő 250 kor. kamatsegélyre.

9. *Sajókaza* adósságtörlesztésre kér 10500 kor. tőkének megfelelő 525 korona kamatsegélyt.

Mint sokat építkezett s áldozatkész egyház ajánltatik 5000 kor. tőkének megfelelő 250 kor. kamatsegélyre.

10. *Radostyán* lelkészlak, templomépítés és adósságtörlesztésre kér 20.000 kor. tőkének megfelelő 1000 kor. kamatsegélyt.

Nagy áldozatokat kívánó, halaszthatlan építkezések előtt álló egyház. Ajánltatik 6000 koronának megfelelő 300 korona kamatsegélyre.

11. *Finke* adósságtörlesztésre kér 2000 kor. tőkének megfelelő 100 kor. kamatsegélyt.

Mint szegény kis leányegyház ajánltatik 1000 kor. tőkének megfelelő 50 kor. kamatsegélyre.

12. *Nyomár* iskolaépítésre kér 7000 kor. tőkének megfelelő 350 kor. kamatsegélyt.

Törekvő kis leányegyház. Ajánltatik 2000 kor. tőkének megfelelő 100 kor. kamatsegélyre.

13. *Berente* tanítói lak és iskolaépítésre kér 3000 kor. tőkének megfelelő 150 kor. kamatsegélyt.

Csekély népességű s erős katolikus áramlat által fenyegetett kis egyház. Ajánltatik 2000 korona tőkének megfelelő 100 kor. kamatsegélyre.

14. *Felsőnyárad* templomjavítás és adósságtörlesztésre kér 9555 kor. tőkének megfelelő 477 K 75 fill. kamatsegélyt.

Tekintettel az egyház és hívek szegénységére, ajánlatik 4000 kor. tőkének megfelelő 200 korona kamatsegélyre.

15. *Meszes* új iskolaépítésre kér 7700 kor. tőkének megfelelő 385 kor. kamatsegélyt.

Szegénysorsban levő s adóssággal küzdő maroknyi gyülekezet. Ajánlatik 3000 korona tőkének megfelelő 150 korona kamatsegélyre.

16. *Dövény* templomjavítás és adósságtörlesztésre kér 9500 korona tőkének megfelelő 475 kor. kamatsegélyt.

Eladósodott, szegény kis leányegyház. Ajánlatik 3000 kor. tőkének megfelelő 150 kor. kamatsegélyre.

17. *Ládbessenyő* templom s toronyépítési célra kér 12.000 kor. tőkének megfelelő 600 kor. kamatsegélyt.

Tekintettel a csekély számú s idegen vallásfelekezetek közé ékelt hívek szegénységére, ajánlatik 5000 korona tőkének megfelelő 250 korona kamatsegélyre.

18. *Barczika* adósságtörlesztésre kér 2268 kor. tőkének megfelelő 113 kor. 40 fillért kamatsegélyt.

Mint csekély népességű egyház, ajánlatik 1200 korona tőkének megfelelő 60 korona kamatsegélyre.

19. *Sajóivánka* templom és tanítói lak javításra kér 8000 kor. tőkének megfelelő 400 kor. kamatsegélyt.

Önerejéből sokat áldozott s tetemes rendkívüli adót fizető gyülekezet. Ajánlatik 3000 kor. tőkének megfelelő 150 kor. kamatsegélyre.

20. *Borsodszakácsi* adósság törlesztésre kér 3400 kor. tőkének megfelelő 170 kor. kamatsegélyt.

Idegen vallásfelekezetek közt élő szegény kis gyülekezet. Ajánltatik 2000 kor. tőkének megfelelő 100 kor. kamatsegélyre.

21. *Vadna* adósságtörlesztésre kér 5000 kor. tőkének megfelelő 250 kor. kamatsegélyt.

Adóssággal küzdő egyház. Ajánltatik 4000 korona tőkének megfelelő 200 kor. kamatsegélyre.

22. *Varbó* iskolaépítési célra kér 30.000 kor. tőkének megfelelő 1500 kor. kamatsegélyt.

Mint nagyobb építkezés előtt álló egyház ajánltatik 10.000 kor. tőkének megfelelő 500 kor. kamatsegélyre.

Az első és második sorozatban megnevezett 41 egyház kér összesen 562.554 kor. 34 fill. tőkének megfelelő 28.127 K 71 fill. kamatsegélyt s közgyűlésünk által 224.200 K tőkének megfelelő 11.210 kor. kamatsegélyre ajánltatnak.

19. Olvastatott a főt. püspöki hivatal 1218—1914. számú leirata, melynek 3-ik pontja így szól:

3. Az egyetemes konvent folyó évi május hó 13-án 91. szám alatt hozott határozatával felhívta az egyházkerületeket, hogy a folyó év végéig indokolt munkálat kapcsán jelöljék ki: mely egyházközségeket s hány segédlelkészszel kívánnak állandó káplántartó helyül elismerni? Amely egyházközség azt kívánja, hogy állandó káplántartó helyül elismertessék, igazolni köteles híveinek számát s a társ, leány, fiókegyházaknak, szórványoknak az anyaegyházaktól való távolságát, az intézeteket, amelyekben tanítani kell s a növendékek számát, akik esetleg a segédlelkészek által volnának vallás-oktatásban részesítendőek. Kimondandó a revisionalis munkálat alkalmával az is, hogy elismerendőek-e továbbra is állandó káplántartó helyekül azok, amelyek már 1909-ben 357. sz. a. konventi határozattal ily évekről megállapítottak. A munkálatok külön tünnessék fel azokat a helyeket, a melyeken lelki gondozás s külön

azokat, ahol a vallástanítás céljából szervezendő a segédlelkészi állás.

Közgyűlésünk a sajoszentszépi egyházon kívül a disznóshorváti, ózdi, edelényi, sajóvamosi lelkészi állásokat tartja olyanoknak, melyek az állandó káplántartásra, részint a hitélet ébrentartása, részint a vallás tanítása szempontjából igényt tarthatnak.

20. Olvastatott a főtiszteletű egyházkerületi tavaszi közgyűlés 110. számú jegyzőkönyvi pontja, mely az egyházmegyét utasítja, hogy az egyházi lelkészi, tanítói erdőbirtokok eladását csak az esetben hagyják jóvá, ha ahhoz erdőfelügyeleti és faértékesítési szempontból előzetesen a földmivelésügyi m. kir. miniszter úr is hozzájárult.

Közgyűlésünk utasítja az illetékes egyházközségeket, hogy minden előforduló esetben a fenti leirat értelmében járjanak el.

21. Olvastatott a főt. egyházkerületi tavaszi közgyűlés jegyzőkönyvének 81. sz. pontja, melyben tudomására hozza az egyházmegyéknek, hogy kebelében a kálvineumügyi bizottságot megalakította s az esperesi kart pedig utasította, hogy a kálvineumra szánt ajánlataikról az egyházmegyéknek az őszi közgyűlésre jelentést tegyenek.

Közgyűlésünk ismételten tisztelettel jelenti, hogy a számvevőszék jelentését, hogy mit adhat egyházmegyénk, mint erkölcsi testület a kálvineumra, csak tavaszi közgyűlésünkben terjeszthetjük fel. Azt azonban már itt jelezhetjük, hogy az egyházlátogatás egyházainkból e szent célra a múlt évi egyházlátogatás alkalmával, mint önkéntes adományt, 268 K-át szedett össze és küldött el az orle pénztári hivatalának.

Indítványoztatott :

22. Mondja ki a Nagyt. egyhm. közgyűlés, hogy amennyiben akadnának a kebelbeli lelkészek között olyanok, kik a rendkívüli

körülmények folytán ez év folyamán nem képesek befizetni nyugdíj-járulékaikat, azoknak a tartozását az egyházmegyei pénztár fogja kölcsönképen kiegyenlíteni. E kölcsönök visszafizetésének határ-idejéül a januári kongrua, illetve korpótlék folyósításának ideje tűzessék ki s az esperes úr bízassék meg, hogy a kölcsönvett összegeket az illető lelkészek kongruájából, illetve korpótlékából vonja le s utalja át az egyh. pénztárnokhoz. Végül méltóztassék kimondani, hogy a kölcsönök után a tartozás időtartamára a szokásos 6°/_o-os kamat fizetendő, hogy ily módon az egyházmegyei pénztár érdekei is teljesen megóvassanak.

Bár az indítványban foglalt eszme méltó arra, hogy közgyűlésünk által is pártfogoltassék, de amennyiben a dékán jelentése szerint ma az egyházmegyei pénztár nincs olyan helyzetben, hogy fizetési kötelezettséget pótoljon a kimutatandó összegekről: esperes úr felhatalmaztatik, hogy a fizetendő összegeket az adócsökkentési segélyből vonja vagy a főt. püspöki hivatal által vonassa le. Jövőre azonban nem zárkózik el közgyűlésünk attól, hogy az így fizetendő összegek mindenkor előlegeztessenek pénztárunkból, hogy fent egy fillér hátralékkal se szerepeljen egyházmegyénk. De a hátralékos lelkészeknek szoros kötelességévé teszi, hogy ide tartozásaikat az utolsó fillérig kamataival együtt befizessék.

23. Olvastatott a felsőborsodi ref. tanítói egylet igazgató választmányának jegyzőkönyve, a mely szerint a tanítói egylet választmánya.

a) Egyik tagja Gööz Ferencz ellen Doktor Gyula sajkakazinczi lelkész által elkövetett sértésért elégtételt kér.

Egyidejűleg előterjesztett ugyanezen ügyben Gööz Ferencz által benyújtott kérvény.

Közgyűlésünk a panasz tárgyát bírói eljárásra utalja s az iratokat az elnökséghez további eljárás végett átteszi.

b) Hivatkozva a Főtiszteletű és méltóságos konvent 75/1910. sz. határozatára, melyben felhívja a kerületeket a kántortanítói állások

külön kántori fizetésemet legalább 240 korona minimális összegben való felemelésére, illetve megadására. Mély tisztelettel kéri ig. választmányunk a nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlést, mint első felettes hatóságunkat, hogy ez irányban a szükséges intézkedés megtételére a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületet kérje fel.

Közgyűlésünk ezen kérelmet a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni elrendeli.

Végül a bemutatott jegyzőkönyv tudomásul vétetett.

24. Olvastatott Lökös Sándor sajóecsegi lelkész presbytériuma nevében beadott kérvénye, melyben arra kéri közgyűlésünket, hogy a csatolt mellékletek alapján a hívekre kivetett úgy a rendes, mint a rendkívüli egyházadót (1345·01 + 1041·01 K = 2386 K 02 fil.) megerősíteni méltóztassék.

Mivel úgy a rendes, mint a rendkívüli egyházi adó kivetése a szükséges presbyteri és közgyűlési jegyzőkönyvekkel föl van szerelve, mivel a kivetést az egyház évi szükséglete parancsolta, hogy törvényes kiadásait fedezhesse s mivel egyházi törvényeink (E. T. III. t. cz. 9—10 §) minden tekintetben meg vannak tartva: a kivetési lajstromot közgyűlésünk megerősíti.

25. A paraszniai egyház előjárósága jóváhagyás végett rövid úton beterjeszti Rác Kovács János és neje Papp Julianna paraszniai egyháztagok két rendbeli „alapító levelét“, melyek szóról-szóra ekként hangzanak:

„Másolat. Alapító levél. Alulírott Rác Kovács János és neje Papp Julianna paraszniai lakosok, ref. egyházunk iránti szeretetünk és ragaszkodásunk, továbbá: nevünk és elhalt kedves leányunk: Rác K. Borbála nevének — ki szüleit rövid ideig tartó élete alatt szerette, tisztelte, ref. egyházunkhoz a legodaadóbb szeretettel ragaszkodott — megörökítésére, a paraszniai ref. egyház javára 1000 egyezer korona örök alapítványt teszünk a következő kikötések mellett. 1. Ezen alapítványi tőkénk halálunk után azonnal befize-

tendő örökösünk által a parasznyai ref. egyház pénztárába. 2. Ezen 1000 korona biztosítására a Rácz Kovács János nevén álló a parasznyai 297. sz. tjkvben A. I. 5. rsz. 1184, 1185. hrsz., továbbá: a 153. sztkvben A. † 3. rsz. 1182—2, 1183—2. hrsz. a levő Ortvány dűlőben fekvő ingatlan birtokot lekötjük és kötelezzük örökösünket, hogy halálunk után ezen alapítványi összeget a parasznyai ref. egyháznak haladéktalanul fizesse ki. Ha pedig örökösünk ezen 1000, egyezer korona alapítványi összeget kifizetni vonakodnék, azon esetben felhatalmazzuk a parasznyai ref. egyház előjáróságát, hogy az alapítványi összeg biztosítására lekötött és fentebb körülírt ingatlant a többet ígérőnek eladhassa és ha az így eladott ingatlan vételára az alapítványi egyezer korona tőkeösszeget meghaladja, a többet örökösünket illeti. Egyszersmint én, Rácz K. János azt is kijelentem, hogy már most megengedem a parasznyai ref. egyház előjáróságának, hogy ezen alapítványi összeget a fentebb jegyzett tjkvben betáblázás által biztosítsa. 3. Köteles a parasznyai ref. egyház ezen egyezer korona alapítványi tőkét — amint az pénztárába befolyik — gyümölcsözőleg azonnal elhelyezni és annak kamatait 50 évig tőkésíteni, 50 év elteltével az addig kamatos kamatokkal felszaporodott tőkeösszeg kamatai a parasznyai ref. egyházat akkor fentartó egyháztagek egyházi adójának fedezésére lesznek fordítandók olyképen, hogy az egyháztagek pusztán annyi adót fizessenek, amely összeg ezen alapítványi tőke kamataiból ki nem telik. 4. Feltétlenül kikötjük, hogy az ötven év alatt felszaporodó tőke soha meg nem csönkíthető, annak évi kamata más célra, mint az általunk kijelölt egyházi adó kevesbbitésére, nem használható fel. 5. Felkérjük a felsőborsodi nagytszt. ref. egyházmegyét ezen alapítványi összeg kezelése és gyümölcsöztetésére, egyszersmint arra is, hogy ezen alapítványi tőkeösszeg miként állását az egyházmegye jegyzőkönyvében évenként kinyomatni szíveskedjék. 6. Ha a felsőborsodi nagytszt. ref. egyházmegye ezen alapítványi tőkétet kezelés és gyümölcsöztetés végett elfogadja, azon esetben az egyházmegye által kezelt időre, minden 10 évből kettő éven keresztül egy-egy kamatot a közigazgatási pénztára javára felajánlunk, mely felajánlott összeg egyszersmint az alapítványi összeg egyszersmint az alapítványi tőkénk biztosításául is fog szolgálni. 7. Az alapítvány címe: Rácz K. János és neje: Papp

Juliánna alapítványa a maguk és elhalt szeretett leányuk Rác K. Borbála emlékére. Kelt Parasznyán, 1914. aug. hó 14. Jegyzet: Ezen okirat második lap 19-ik sorában eszközölt pótlás akaratunkból történt. Kelt Parasznyán, 1914. aug. 14. Rác K. János sk., sz. Papp Julianna sk. Előttünk: ifj. Kőrössy István sk., Jakab János sk.

„Másolat. Alapító levél. Alólirott: Rác K. János és neje Papp Julianna parasznyai lakosok, a nevünk és elhalt szeretett leányunk: Rác K. Borbála nevének megörökítésére és emlékezetben maradása czéljából a parasznyai ref. egyház javára családi sírboltunk gondozási tőkéje czímén az alább körülírt alapítványt tesszük:

1. Rác K. János és neje Papp Juliánna halála után köteles örökösünk a Rác K. Jánosné sz. Papp Juliánna hagyatéka terhére 1000, egyezer korona összeget a parasznyai ref. egyház pénztárába azonnal befizetni. Ezen egyezer korona biztosítására lekötjük, a Rác K. Jánosné, szül. Papp Juliánna nevén álló, a parasznyai 370. szíjtkvben A. I. 2 rsz. és 498, 499 hrsz. a. levő és határföld düllőben fekvő ingatlan birtokot olyképen, hogy ha örökösünk ezen alapítványi tőkét kifizetni vonakodnék, azon esetben jogot adunk a parasznyai ref. egyház előljáróságának, hogy a fent körülírt és lekötött ingatlant eladhassa; ha az így eladott ingatlan vételára az alapítványi tőkeösszeget: egyezer koronát meghaladja, a többlet örökösünket illeti. Egyszersmint én, Rác K. Jánosné, sz. Papp Juliánna, azt is kijelentem, hogy már most megengedem a parasznyai ref. egyház előljáróságának, hogy az egyezer korona alapítványi összeget a fentebb körülírt tkvben betáblázás által is biztosítsa. 2. Köteles a parasznyai ref. egyház ezen egyezer korona alapítványi tőkénket kézhezvétel után azonnal gyümölcsözőleg elhelyezni és örök időre — mint tőkét — fentartani. A kamatját első sorban a Rác K. János-féle sírbolt, valamint a ref. templomban felállított vaskerítés gondozására és fenntartására köteles fordítani, olyformán, hogy úgy a sírbolt, mint a kerítés mindig a mai, vagyis az építés, illetve felállítás idejében volt, úgy a külső csíny, mint a mai alap teljesen épségben meglegyen. Hogy ezen cél elérhető legyen, felkérjük a parasznyai ref. egyház előljáróságát, hogy

a sírbolt és templomi vaskerítés gondozása és a sírbolt vaskerítésén belüli része tisztán tartására valakit alkalmazni és alapítványi tőkénk kamatából ezen alkalmazottat némi díjazásban részesíteni kegyeskedjék. 3. A sírbolt és a templomban levő vasrács gondozásából felmaradó kamatok évenként tőkésítendők mindaddig, míg a parasznyi ref. egyházra oly nagyobb szabású építkezés kötelezettsége nem hárul, melyért az egyház híveire kivetés válna szükségessé. Ha így nagyobb építkezés áll elő, úgy a tőkésített kamatok egészben felhasználhatók. 4. Ha a felszaporodott kamatok az eredeti alapítványi tőkeösszeget, vagyis az egyezer koronát elérnék, azon esetben ezen második egyezer korona is tőkésítendő és annak évi kamata a parasznyi ref. egyház közszükségleteire lesz fordítandó. Az első egyezer korona alapítványi tőke kamatai eredeti rendeltetésüktől soha semmi körülmények között, el nem vonhatók. 5. Ha a kamatokból esetleg összegyűlő második egyezer korona tőkésítése után áll elő a parasznyi ref. egyházban valami nagyobb szabású építkezés, úgy ezen második egyezer korona teljes egészében szabadon felhasználható. 6. Felkérjük a felsőborsodi nagytiszteletű ref. egyházmegyét, ezen alapítványi összeg kezelése és gyümölcsöztetésére, valamint arra is, hogy ezen alapítványi tőke miként állását az egyházmegye jkvében évenként kinyomatni és így nyilvántartani kegyeskedjék. 7. A sírboltban a már benne levő Rácz K. Borbála holttestén kívül csak az alapítványt tevő Rácz K. János és neje, Papp Juliánna holtteste helyezhető el. A mi holttestünk behelyezése után, köteles az egyház a sírbolt kettő ajtaja közötti részt — ezen alapítványi tőkénk kamata terhére — befalaztatni, olyformán, hogy az alsó ajtót bezárva, kulcsát a fal alá helyeztesse, a külső ajtót pedig távolíttassa el és a falazást akként eszközöltesse, hogy a sírbolt eleje egészen simára vakoltassék be betonnal, a sírbolt kerítés kulcsa pedig az egyház által tartassék meg. 8. Ha bármiféle elemi csapás vagy külső erő folytán a sírbolt nagyon megrongálódna, az egyház akkor is köteles azt, ezen alapítványi tőkénk kamata terhére, épségben visszaállítani. Ezen alapítványunk megdönthetetlen és megmásíthatatlan, azt megváltoztatni nem lehet. Kelt Parasznyán, 1914. aug. 14-én. Rácz K. János sk., Rácz K. János sz. Pap Juliánna sk. Előttünk: ifj. Kőrössy István sk., Jakab János sk.“

Közgyűlésünk jóleső örömmel látja a rendkívüli és nehéz közviszonyok között is felbuzgó nemes áldozatkészséget s a jelenlevő egyik alapító: Rácz Kovács János személyében az alapító házaspárt melegen üdvözli a jövőt gondviselő s követésre méltó példás cselekedetükért. Utasítja azonban közgyűlésünk az egyház előljáróságát, hogy a presbyteriumnak az alapító levelekre vonatkozó jóváhagyó határozatait Esperesünkhöz 30 nap alatt utólag terjessze be. Ennek elvartában és feltétele alatt közgyűlésünk mindkét alapító levelet jóváhagyja és megerősíti azzal, hogy szükségét látja, hogy az alapítványi összegek az alapító levelekben megjelölt ingatlanokon — az alapítók által készséggel kiadni ígért külön okirat alapján — zálogjogi bekebelezéssel biztosíttassanak s evégből az iratokat a Főtisztelendő Egyházkerület megerősítésének leérkezte után, intézkedés céljából, az egyházmegyei ügyésznek kiadni határozza.

26. Olvastatott a paraszniai egyház kérvénye, melyben a lelkész és gondnok közgyűlésünknek bejelenti, hogy az egyházközség az 1915. évben a lelkészlakon levő gazdasági melléképületeket — célszerűbben elhelyezve — újraépítteti s e célra az egyház két rendbeli tőkepénzét: — a 2000 koronás egyházi tőkét és az 1100 koronás építkezési tőkét — visszatérítés kötelezettsége mellett felhasználni és az abból ki nem telő még szükséges összeget a hívekre — osztályba sorozása mellett — rendkívüli adóban kivetni óhajtja. Miután azonban a hadiállapottal összefüggő rendkívüli viszonyok és nehézségek miatt az építkezés ügyét kellően előkészíteni s az építkezésre vonatkozó szükséges intézkedéseket és okiratokat elkészíteni nem tudta, kéri, hogy mindezeket utólagosan egyházmegyei elnökségünk elé terjeszthesse felülbírálat, megerősítés és az engedély megadása céljából.

Közgyűlésünk a paraszniai egyház munkás jószándékát szívesen üdvözli, a kérelmet elvben teljesíti s az egyház előljáróságát arra utasítja, hogy az építkezés ügyének körültekintően gondos előkészítése után, de az építkezés megkezdése előtt kellő időben terjessze be a sza-

bályszerűen elkészített alkalmas építési tervet, költségvetést, építkezési szerződést, a szabályszerű adókivetési lajstromot, a felhasználandó egyházi tőkepenzек vissza-
térítésének megállapítandó módozatait, a presbyterium és közgyűlés vonatkozó határozatait tartalmazó jegyzőkönyvekkel együtt. Mindezek felülbírálatával, törvényes megerősítésével s az építkezési engedélynek az akkor fenálló közállapotok és viszonyok gondos figyelembe vétele mellett, lehető megadásával közgyűlésünk az elnökséget és az egyházmegyei ügyészt bizza meg.

27. Bármely tárból segélyt kérnek: A berentei, dövényi, felsőkelecsényi, felsőnyárádi, kondói, ládbessenyői, mályinkai, sajóivánkai, szakácsii egyházak; — Bálint János, Bárdos István, Csapó János, Doktor Gyula, Kerekes János, Somogyi János lelkészek, Bodnár Istvánné, Rehó Jánosné, ifj. Tóth Menyhértne, id. öz. Tóth Menyhértne, lelkész-özvegyek; Demeter Borbála és Ujlaki Vilma lelkész-árvák, Urbán Bálintné, Nagy Sándorné, Szécsényi Istvánné tanító özvegye és Rác Zsigmond. A felsőkelecsényi egyház azt is kéri, hogy közhirdetésre felvétessék.

Az összes kérvények kiadatnak a segélyosztó bizott-
gnak elintézés végett.

28. Az alsózempléni egyházmegye kivonatban megküldi esperesünknek a folyó évi tavaszi közgyűlésének alábbiak szerint következő 17. jkvi pontját:

„Esperesi jelentésből folyólag tárgyalatott Esperes azon indítványa, hogy az orsz. lelkési nyugdíjintézet működése csupán a rendkívüli szükség vagy helyzet által parancsolt — mondhatni kényszernyugdíjaztatásokra korlátoztassék, hogy az így megtakarítható fedezet által a papi özvegyek és árvák szégyenletes, arczpirító ellátásán közmegnyugvást keltően segíteni és változtatni lehessen az illetmények szükség és korszerű, az ároni özvegyek és árvák társadalmi tisztas heizetéhez mért felemelésével.

Egyházmegyei közgyűlés az esperesi indítványt magáévé teszi; a testvér egyházmegyék espereseihez ezen határozatát megküldi,

hogy egyházmegyéik lelkeszi értekezleteivel e kérdést beható vita tárgyává tétetni sziveskedjenek s azok felterjesztései alapján e nagy horderejű ügyben egyházmegyéikkel érdembeli határozatot hozassanak s a Főt. Egyházkerület útján az Egyetemes Konventhez előterjesztéssel és kérelemmel éljenek.

Közgyűlésünk az alsózempléni egyházmegye nemes intenióktól sugallt kezdeményezését rokonérzéssel fogadja s az eszmét, hogy a papi özvegyek és árvák ellátására vonatkozó törvényes intézkedéseket lehető gyorsan és lényegesen kedvezőbbre változtatni kell, — szívvél-lélekkel magáévá teszi. E közös czélt a megvalósításhoz mielőbb elősegítő módozatok megválasztását az Egyetemes konvent jóindulatára és bölcsességére bizza s ily értelemben Egyházkerületünk útján Egyetemes konventünkhöz tiszteletteljes felterjesztéssel él.

29. Mindezen jegyzőkönyvi pontok,
meghitelesítettek.

Ezen jegyzőkönyvi pontokat jegyezték:

Szuhay Benedek papi főjegyző: 1—11., 14., 19—22., 24., 29. pontokat.

Dr. Nagy Barna világi főjegyző: 25—28. pontokat.

Szentmártoni Dániel papi aljegyző: 12—13., 16—18. pontokat.

Benőcs Zsigmond vil. aljegyző: 15., 23. pontokat és az I. bírósági jkönyvet.

Bírósági ügy.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétellett Sajószentpéteren 1914. aug. 27-én az egyházmegyei bíróság ülésében.

1. Az elnökség az időszaki bírósági tanács megalakítására nézve javaslatot tesz:

Az egyházmegyei bíróság az időszaki tanácsba egyhangulag beválasztotta a következő tagokat:

I. *Tanácsba.*

1. Botos József
2. Dávid József
3. Zsóry György

tanácsbírákat rendes tagokul.

1. Barna Gyula
2. Bónis Aladár
3. Kovács Loránd

tanácsbírákat póttagokul.

II. *Tanácsba.*

1. Bartha Mihály
2. Dr. Orbán Barna
3. Miklós Ödön

tanácsbírákat rendes tagokul.

1. Elek József
2. Kazay Géza
3. Ifj. Szathmáry Pál

tanácsbírákat póttagokul.

Kelt Sajószentpéteren, 1914. aug. 27-én.

Jegyzette:

Benőcs Zsigmond

v. aljegyző.

Függelék.

LELKÉSZÉRTEKEZLETI JEGYZŐKÖNYV.

Felvétel a felsőborsodi ref. egyházmegye lelkészi értekezletének 1914 évi augusztus hó 13-án Edelényben tartott közgyűlésében.

Jelen vannak: Szentmártony Dániel alelnök elnöklete alatt: Vadászy Pál esperes, Balogh István, Barna Gyula, Bartha Gyula, Dakó Lajos, Demeter Bertalan, Elek József, Horváth János, Kazay Géza, Lengyel Gyula, Nagy Ferencz, Somogyi János, Svingor József, Tóth József lelkészek, Ivanics Bertalan, Svingor Jenő segédlelkészek. Dr. Nagy Barna világi főjegyző mint vendég.

Jegyző: Bartha Gyula.

Távolságra maradtak: Almássy Lajos, Batta József, Bartha Mihály, Bálint János, Bárdos István. Beregszászy Ferencz, Bodolay Miklós, Botos József, Csapó János, Csiky József, Csiky Zoltán, Dávid József, Doktor Gyula, Farkas József, Hubay Mihály, Kerekes János, Kovács Béla, Körössy István, Kun József, Lenkey Gyula, Lökös Sándor, Molnár József, Molnár Sámuel, Nagy Barna, Nagy Lajos, Némedy József, Osváth Zoltán, Pataky János, Pataky Sándor, Rozgonyi László, Szuhay Benedek, Tóth János, Tóth Lajos, Tussay János, Varga Imre.

1. Ének és Svingor Jenő benső ihletből származó, magasztos alkalmi imádsága után.

Elnök rámutatva ama körülményre, hogy a sarajevói gaztett a maga kiszámított, vérlázító kegyetlenségével lángba borította az egész világot: a bekövetkezett háború borzalmi és keserőségei között felhívja a lelkészek figyelmét a lelkészi fontos munkakör fokozott erővel való betöltésére, a belmissió kifejtésére, mert ha valaha,

úgy ma ezekben a válságos nehéz időkben a csüggedők bátorítása, a szenvedők vigasztalása, a könnyek letörlése szent kötelességünk.

Szivélyesen üdvözölve a megjelenteket, a gyűlést megnyitja.

A beállott helyzet megrendítő komolyságát megkapó vonásokkal jellemző, szép megnyitó beszédért jegyzőkönyvi köszönetét nyilvánítja értekezletünk.

2. A pályatételek kitűzésére kiküldött állandó bizottság távollétében

elnöklő alelnök által javaslatba hozott pályatételekből kitűzi értekezletünk 15—15 korona pályadíj mellett a következő tételeket:

- a) *Lelkészképzésünk hiányai.*
- b) *Hogyan védekezzünk a baptizmus terjedése ellen?*
- c) *Meg van-e a kellő vallásos szellem népiskoláinkban?*

Beadási határidő: 1915. február 1.

3. Svingor Jenő szabadelőadást tart a kálvinista pap világnézetéről. Kifejti általában, hogy világnézetre a legkisebb embernek is szüksége van, mert ez számára a vezérfonal az élet bizonytalan ösvényén. Beszél az egoizmusról, altruizmusról s kimutatja, hogy a mai világnézetek legnagyobb részének az a hibája, hogy az embert állítja annak középpontjába. Ezzel szemben a kálvinizmus mindent az Isten dicsősége előmozdítására irányulónak tekint. Isten, az örök szeretet rendelkezik sorsunk felett. Az emberiség célja tehát az Isten dicsőségét szeretettel munkálni, az ő akaratát minden körülmények között cselekedni. A kálvinista lelkész világnézete teljesen összeesik az általános kálvini felfogással, amelynek az életbe való átvitelére hatalmas eszközök számára: az igehirdetés, a belmissió, a vallás-tanítás, konfirmációi oktatás stb.

Értekezletünk örömmel állapítja meg s tesz róla bizonyosságot, hogy szemeink előtt fejlődött ifju lelkésztár-

sunk a legteljesebb mértékben megfelel a hozzá fűzött várakozásoknak, szép talentumokkal, teljes fegyverzettel indul el a magasztos lelkészi pályán. Egyben a figyelmet mindvégig lekötő, tudományos készültségre valló élvezetes előadásért elismerését és jegyzőkönyvi köszönetét nyilvánítja s hogy értekezletünk távollevő tagjai se veszítsék el ezt az értékes előadást, felkéri előadót, hogy amennyiben előadását írásba foglalhatja, azt egyházi lapjainkban közölni sziveskedjék.

4. Több tárgy nem lévén, elnök a gyűlést berekeszti.

Kmft.

Szentmártoni Dániel,
ért. elnök.

Bartha Gyula,
ért. jegyző.

A jegyzőkönyv rövid tartalma.

1. Esperesi imádság.
2. Gondnok a gyűlést megnyitja.
3. Hatósági engedély tud. vétele.
4. Esperesi hivatalos jelentés.
5. Távollevők igazolása.
6. Egyházmegyei gondnok üdvözlése.
7. Dr. Baltazár és Németh püspökök köszönő levelei felolvastatnak.
8. Szavazatosztó bizottság jkönyve.
9. Kőrössy István és Bodnár Ferencz s. lelkészek bekebelezése.
10. Tanítók beerősítése.
11. Nekézseni tanítóügy.
12. Lelkészerterkezleti jkönyv felolvastatik.
13. Egyházkerületi képviselők kiküldetnek.
14. Tanügyi bizottsági jelentés felolvastatik.
15. Tanügyi bizottsági jkönyvre vonatkozó határozatok.
16. Balajti építkezési ügy.
17. Felsőkelecsény harangozó fogadásra utasítatik.
18. Tőkesegély kérvények.
19. Állandó káplántartó helyek megjelöltenek.
20. Egyházi erdőbirtokok felőli intézkedés.
21. Kalvineum ügye.
22. Indítvány a lelkészi nyugdíjak befizetéséről.
23. Tanítóegyleti választmányi gyűlés jegyzőkönyve felolvastatik.
24. A sajoecsegi rendes és rendkívüli egyházadó megerősítettik.
25. Rácz Kovács János és neje Papp Julianna parasznyai lakosok alapítványa elfogadtatik.
26. A parasznyai egyház építkezési ügye tudomásul vétetik.
27. Segélykérvények.
28. Alsózempléni egyházmegye állásfoglalása a lelkészi nyugdíjintézet megerősítése tárgyában.
29. A jkönyv hitelesítése.

Bírósági ügy.

1. Az időszaki tanács megválasztása.

Függelék.

1. Lelkészerterkezleti jegyzőkönyv.

